

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

СУЧАСНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІ

Матеріали міжнародного науково-практичного форуму

(21-22 червня 2019р.)

Частина 2

Мелітополь, 2019

УДК 001.891:316.4.063.3ЄС
С91

Рекомендовано до друку Вченою радою Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.
Протокол № 12 від 25.06.2019 року

**С91 СУЧАСНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ШЛЯХУ ДО
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ:** матеріали міжнародного науково-практичного
форуму (21-22 червня 2019р.) Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного; за загальною
редакцією д.т.н. професора Надикто В.Т. – Мелітополь: ФОП Однорог
Т.В. 2019. –Частина 2. – 420 с.

ISBN 978-617-7566-86-0

ДРУКУЄТЬСЯ В АВТОРСЬКІЙ РЕДАКЦІЇ

Висвітлюються проблеми пов'язані з євроінтеграцією сучасних
наукових та освітнянських досліджень та перспектив розвитку сучасної
науки, вимог до підготовки фахівців європейського рівня.

Міжнародний науково-практичний форум «Сучасні наукові
дослідження на шляху до Євроінтеграції – це відкритий майданчик для
конструктивного діалогу на рівних позиціях представників науки та
освіти України і світу із представниками сфер державного управління,
бізнесу, виробництва.

Рекомендовано науковцям, виробничникам, державним
службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами
євроінтеграції.

*Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст текстів і
не завжди поділяє думки авторів.*

ISBN 978-617-7566-86-0

УДК 001.891:316.4.063.3ЄС

© Автори матеріалів, 2019

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2019

2. Олексенко Р.І., Ортіна Г.В. Формування інноваційної політики реального сектору економіки як особливого напрямку розвитку України. Економіка та суспільство. 2018. № 18. С.173-180.

3. Прус Ю.О. Інвестиційна діяльність в АПК України. Молодий вчений. 2017. № 1.1. С. 68-72.

4. Петрига О. М., Яворська Т.І., Прус Ю.О. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. 498 с.

УДК 331.101

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Пасека С.Р., доктор економічних наук, професор,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м.
Черкаси, Україна.

Демко В.С., викладач, PhD студент,
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна

Summary. The significance and main development trends of scientific research in higher school in context of ensuring competitive advantages of domestic universities was analyzed. The main factors of scientific and technical research activation, and integration ways of higher school with academic science were determined. Positive effect of research universities establishing is expected.

Key words: scientific research, competitive advantages of universities, integration of higher school with academic science, research universities.

Постановка проблеми. Активні процеси науково-технічного розвитку, глобалізації соціально-економічного життя, євроінтеграції вищої освіти, що активізувалися вповодж останніх років, вимагають адекватної реакції і цілеспрямованої трансформації змісту підготовки професіоналів. Одним з головних принципів створення зони європейської вищої освіти є освіта, заснована на наукових дослідженнях. Відповідно, однією з визначальних характеристик конкурентоспроможності університетів є активні наукові дослідження, широко відомі наукові школи, міжнародне визнання академічного товариства, залучення студентів до наукової роботи. Саме ці характеристики мають найбільшу вагу при складанні рейтингів конкурентоспроможності університетів найповажнішими світовими агенціями, і саме на них варто звернути особливу увагу для того, щоб університет отримав належне міжнародне визнання.

Одним з головних завдань вищого навчального закладу є підвищення якості підготовки фахівців на основі використання в навчальному процесі результатів наукової і науково-технічної діяльності. Тому на практиці не

повинно бути відриву наукової діяльності від педагогічної, що на жаль, часто трапляється. Викладач вищого навчального закладу повинен бути науковцем, щоб черпати нову важливу інформацію, призначену для студентської аудиторії, з результатів власних наукових досліджень. Отже, викладацька діяльність повинна бути своєрідним підсумком діяльності наукової.

Основні матеріали дослідження. Особливого значення активізація наукової і науково-технічної діяльності у вищих закладах освіти набуває з огляду на взятий Україною курс на євроінтеграцію, зокрема у сфері вищої освіти. Іманентною ознакою університетської вищої освіти на Заході завжди було тісне переплетення навчального і наукового процесів. Викладач університету покликаний бути науковцем, нести в студентську аудиторію результати своїх власних наукових досліджень, залучати до наукової роботи молодь. загальновідомі аксіоми з підручників. На жаль, за роки кризи в Україні суттєво втрачені можливості наукової роботи у вищих закладах освіти, передусім з причин вкрай мізерного та негарантованого фінансування. Реально наукою займаються лише здобувачі наукових ступенів – аспіранти і докторанти, та й їхня робота організована не на гідному рівні. Після здобуття відповідного ступеня залишається лише внутрішня мотивація до наукової роботи, яка, не підтримана зовнішніми стимулами, швидко зникає.

Необхідно зазначити, що наукова і науково-технічна діяльність вищих навчальних закладів передбачає:

- виконання держбюджетних та госпдоговірних науково-технічних робіт в доповнення до інших суб'єктів науково-технічної діяльності;
- проведення досліджень та розробок через систему грантів;
- написання наукових статей, доповідей, навчальних посібників, підручників, монографій;
- організацію наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів і активну участь у них викладачів;
- захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора наук;
- рецензування та редагування статей, посібників, підручників тощо;
- написання відзивів на дисертації та автореферати дисертацій;
- роботу в редакціях наукових журналів;
- участь у роботі спеціалізованих вчених рад;
- роботу в науково-методичних радах при органах управління вищою школою;
- керівництво науково-дослідною роботою студентів;
- керівництво науковою лабораторією на кафедрі, факультеті;
- проведення науково-дослідної роботи та експериментальних досліджень в рамках навчального процесу шляхом залучення магістрів та аспірантів до дослідницьких програм, що мають освітні функції;
- проведення наукових досліджень та розробок для реалізації функції підвищення кваліфікації викладачів.

За рахунок зосередження у вітчизняних закладах вищої освіти фахівців-науковців, які професійно володіють теорією та практичними аспектами

ринкових механізмів, вища школа може стати виконавцем і системним координатором основних науково-технічних та інноваційних проєктів, що забезпечують відновлення, стабілізацію та подальший розвиток вітчизняної економіки. В системі вищої школи накопичено багаторічний досвід співпраці з промисловістю в рамках госпдоговірної тематики та сформовані чисельні наукові школи.

Розширення масштабів освоєння результатів наукових досліджень і технічних розробок вузівської науки у виробництві в подальшому дозволить розвинути систему позабюджетного фінансування вищих навчальних закладів для підтримки провідних наукових шкіл та збереження кадрового потенціалу.

Зазначимо особливості вищої школи як інституту наукової і науково-технічної діяльності:

- високий рівень інтелектуального потенціалу (у закладах вищої освіти України зосереджено понад 50 % докторів та кандидатів наук);
- міжгалузевий характер вузівської науки (наукові школи вищих навчальних закладів України досліджують різні області економіки);
- тісна інтеграція наукової і науково-технічної діяльності з підготовкою фахівців сучасного покоління;
- відносно високий рівень системи інформаційного забезпечення;
- розміщення вищих навчальних закладів у різних регіонах України;
- можливість взаємодії вищої школи через випускників з різними регіональними та галузевими структурами;
- розгалужена мережа міжнародних науково-технічних зв'язків.

Формування конкурентоспроможної науково-освітньої інфраструктури вищих навчальних закладів дозволить конструктивно розвивати всі наукові напрямки. Науково-технологічні парки, інноваційні центри та бізнес-інкубатори при університетах, виконуючи роль ринкового механізму фінансової та правової взаємодії з виробництвом, гарантують співробітникам захищеність та економічну самостійність наукової і науково-технічної діяльності.

Орієнтація України на входження на рівних правах до єдиного європейського простору і на побудову соціально орієнтованої держави та інноваційної динамічної економіки обумовлює поступову (вподовж 10 років) інтеграцію вітчизняної академічної та вузівської науки в єдину університетську науку, однак ця інтеграція має бути поетапною, виваженою, конструктивною.

На першому етапі слід значно активізувати наукову та науково-технічну діяльність у вищих закладах освіти за рахунок:

- Перегляду на нормативному рівні структури навчального навантаження викладачів найвищої кваліфікації (передусім професорів) у бік зменшення аудиторного навантаження і збільшення робочого часу, призначеного для наукової роботи
- Визначення у нормативних документах вузів чітких, гнучких і прозорих вимог до результатів наукової роботи науково-педагогічних працівників, а також умов її заохочення.

- Реструктуризація навчального навантаження студентів (особливо тих, хто навчається у магістратурі) в бік збільшення частки самостійної наукової роботи при індивідуально-консультаційній підтримці викладача.

- Залучення за сумісництвом до викладання і керування наукових робіт у вузах вчених НАН України, а науково-педагогічних працівників – науковими співробітниками в НДІ. Саме таке сумісництво має заохочуватися адміністрацією вузів та НДІ.

- Оновлення матеріально-технічної бази наукових досліджень, особливо у сфері технічних та природничих наук.

На наступних етапах інтеграція вітчизняної академічної та вузівської науки в єдину університетську науку може відбуватися за рахунок створення об'єднаних науково-навчальних комплексів на зразок західних університетів.

Ринкові умови вимагають від вищого навчального закладу максимально використовувати економічні механізми в сфері правових засад комерціалізації інтелектуальної власності; інвестиційної привабливості наукових досліджень і розробок; інтеграції закладів вищої освіти з науковими організаціями та промисловими інноваційними підприємствами. При виконанні наукових досліджень і розробок та реалізації інноваційних проектів необхідне своєчасне виявлення охороноздатних об'єктів інтелектуальної власності.

Висновок. Таким чином, на сучасному етапі розвитку України роль університетів визначається завданнями створення надійного наукового й освітнього підґрунтя переходу країни до демократичної і правової держави, до соціально орієнтованої ринкової економіки, необхідністю відповідати світовим тенденціям економічного та суспільного прогресу та вимогам конкурентоспроможності. Важливим пріоритетом для досягнення цієї мети є динамічний прогресивний розвиток наукових досліджень в університетах

Список літератури:

1. Бреславець Т. І. Інтеграція освіти, науки і виробництва як складова сучасного розвитку / Т. І. Бреславець // Вісник ДДФА. Економічні науки. - 2014. - № 2. - С. 8-16.

2. Інтеграція вищої школи України до європейського та світового освітнього простору. – К.: “Вища освіта України”, 2012. – 558 с.

3. Поступна О.В. Механізми інтеграції науки, освіти й виробництва: проблеми та особливості / О.В. Поступна // Теорія та практика державного управління. - 2012. - Вип. 3. - С. 116-122. 3.